

Samen sterk voor Smallingerland

Het CDA bouwt samen met u aan een innovatieve gemeenschap waar het voor **iedereen** goed wonen en werken is.

CDA afdeling Smallingerland
Politiek program 2022-2026

Waar staan wij voor?

De kernwaarden van het CDA zijn de basis waarop het politiek program 2022-2026 van de afdeling Smallingerland is gebouwd:

Rentmeesterschap

Het CDA voelt zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur. Wij zijn verantwoordelijk voor wat wij aan de generaties na ons achterlaten.

Gespreide verantwoordelijkheid

De overheid doet het niet alleen. Het CDA erkent de verantwoordelijkheid van het maatschappelijk initiatief. Er moet ruimte zijn voor maatschappelijk initiatief van buurten, kerken, zorginstellingen en bedrijven.

Publieke gerechtigheid

Het CDA staat pal voor de rechtstaat als onmisbare voorwaarde voor een goede samenleving. Onrecht en discriminatie moeten bestreden worden.

Solidariteit

Verbondenheid en samenhang zijn de bouwstenen voor een gezonde samenleving. Als gemeenschap hebben we te zorgen voor elkaar. Mensen die hulp nodig hebben krijgen die.

Het CDA zet de gemeenschap, de samenleving, voorop. De gemeentelijke overheid moet niet alles willen regelen maar geeft ruimte voor maatschappelijk initiatief en betrokkenheid. Bij de uitvoering van het beleid moet gedacht worden vanuit de burger. Niet wat is makkelijk voor het ambtelijk apparaat, maar wat is makkelijk voor de burger.

Het CDA wil dat het gemeentebestuur zich houdt bij de kerntaken. Prioriteit geeft het CDA aan wonen (bouwen voor starters) en werk (stimuleren van de lokale werkgelegenheid). Daarnaast vindt het CDA het belangrijk een schild te zijn, bescherming te bieden. Het CDA wil daarom veel nadruk op armoedebestrijding. Dat alles kan niet zonder de steun van u! En niet zonder een dienend en betrouwbaar gemeentebestuur. Bij het gemeentelijk beleid moet uitgegaan worden van wat er leeft in Smallingerland, wat de inwoners willen en wat goed is voor de gemeenschap. We doen het samen, vandaar de titel Samen sterk voor Smallingerland.

Ons perspectief voor de gemeente Smallingerland is het samen bouwen aan een innovatieve gemeenschap waar het voor iedereen goed wonen en werken is.

Dat perspectief wordt werkelijkheid wanneer we samenwerken aan wat in dit program beschreven staat, opgedeeld in de onderdelen: de samenleving aan zet (1), een sterke samenleving (2), een eerlijke en duurzame economie (3) en zorg voor elkaar (4).

1. De samenleving aan zet

De samenleving staat voor het CDA centraal. Het gemeentebestuur is dienstbaar aan de samenleving door er voor inwoners en ondernemers te zijn. De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor iedereen. Een betrouwbare overheid legt verbindingen door mensen bij elkaar te brengen, is duidelijk over kansen en mogelijkheden en geeft mensen zekerheid. De overheid is er ook om onrecht te bestrijden, ze moet rechtvaardig zijn. De overheid moet oog hebben voor mensen die kwetsbaar en afhankelijk zijn en hen (pro)actief helpen.

Vanuit verbinding handelen

Het CDA is een partij van mensen die een positieve bijdrage willen leveren aan onze steeds veranderende samenleving. Het CDA laat zich inspireren door christelijke waarden. Wij staan voor een zorgvuldige afweging van belangen. Het gaat mis als alles draait om eigen belang. Solidariteit met anderen en respect voor de leefwereld van anderen zijn onmisbaar in onze samenleving. Waarden en goede tradities helpen ons om ons thuis te voelen in een onrustige wereld. De CDA-fractie zal de kernwaarden van het CDA in praktijk brengen en zoekt naar verbinding en vertrouwen binnen en buiten de fractie.

Beleid van onderaf

Het gemeentebestuur is er voor de inwoners. Het kunnen meedenken van inwoners over oplossingen in hun directe omgeving is de basis voor het beleid van de gemeente. Deze denkkracht, daadkracht en betrokkenheid wil het CDA maximaal benutten.

- Als bewoners een project sneller, goedkoper of met meer draagvlak uit kunnen voeren dan de gemeente, moet hiervoor ruimte worden gegeven.
- Initiatieven uit de samenleving krijgen voorrang.
- In een vroeg stadium van planvorming worden bewoners betrokken bij projecten in hun woonomgeving.

Goed bestuur

Het CDA gaat voor een constructief bestuur, waar inwoners en organisaties op aan kunnen. Het CDA in Smallingerland kenmerkt zich door verantwoordelijkheid te nemen. Het CDA zoekt verbinding tussen de partijen en is niet uit op verdeeldheid. Het CDA is lokaal sterk maar benut ook de voordelen van een landelijke partij: landelijke contacten, het goede bestuurdersnetwerk, het putten uit een kweekvijver van initiatiefrijke politici. Het CDA luistert naar bewoners, zoekt ze op, maar is wars van goedkoop populisme zonder echte interesse in mensen.

- De gemeenteraad moet meer zichtbaar zijn voor de bevolking en het CDA wil daarbij vooroplopen.

Toegankelijkheid van gemeente

Het CDA staat voor een open en transparante overheid. Het gemeentebestuur is aanspreekbaar en de bewoners kunnen gemakkelijk terecht bij gemeentelijke instanties.

- In het digitale tijdperk kunnen bewoners de aanvragen bij burgerzaken via de computer regelen.
- Ambtenaren houden rekening met mensen die minder digitaal vaardig zijn en bieden waar nodig actief hulp aan.
- De gemeentelijke website moet voldoen aan toegankelijkheidseisen voor mensen met een beperking (WCAG 2.1).
- Een klantvriendelijke benadering vereist ook een goede klachtenregeling en een instelling om te leren van fouten.
- In de communicatie gebruikt de gemeente eenvoudige taal.

Smallingerland weer op de rails

Het CDA maakt zich sterk voor een gezond financieel beleid. De tering moet naar de nering gezet worden. Het gemeentebestuur moet nu echt de verantwoordelijkheid nemen voor het maken van keuzes. Het CDA wil een sterke wethouder op Financiën die zich hard maakt voor het stellen van prioriteiten. Lokale heffingen moeten gebruikt worden voor de doelen waarvoor ze zijn en moeten niet meer dan kostendekkend zijn. Het CDA wil ook niet dat de onroerendezaakbelasting (OZB) gebruikt wordt om nieuw beleid uit te voeren. Geld voor nieuw beleid moet er komen door eerst orde op zaken te stellen.

2. Een sterke samenleving

Het CDA kiest voor een sterke samenleving waarin iedereen kansen krijgt. Iedereen telt mee en werkt mee. Het gaat over zorgen voor jezelf én voor de ander. De menselijke maat staat centraal. Een sterke samenleving zien we als een gemeente waar het geschikt wonen is voor iedereen, waar de openbare ruimte veilig, aantrekkelijk en uitnodigend is en waar voorzieningen beschikbaar en toegankelijk zijn. Verenigingen en vrijwilligers zijn essentieel voor de gemeentelijke samenleving. Waardering en ondersteuning voor hen die zich belangeloos inzetten is nodig.

Sterke wijken en dorpen

Het CDA wil werken aan een sterke samenleving van betrokken gemeenschappen. Daarvoor is het nodig dat iedereen zich veilig en prettig voelt in zijn omgeving. Saamhorigheid en verantwoordelijkheid voor eigen woonomgeving worden gestimuleerd. Het CDA komt op voor de leefbaarheid van dorpen en wil voorkomen dat scholen en voorzieningen verdwijnen. Bewoners zijn de deskundigen bij uitstek met betrekking tot hun eigen omgeving. Het CDA wil een goed participatiebeleid en een aanspreekpunt in de wijken/dorpen.

- Dorpsraden en wijkplatformen krijgen een eigen budget voor initiatieven voor verbetering van de leefomgeving en sociale verbondenheid. Meldingen van vervuiling en gebreken in de openbare ruimte worden snel en doeltreffend opgepakt.
- Klachten van bewoners moeten serieus opgepakt worden.
- Door goede voorlichting wordt het voor de burger gemakkelijker gemaakt om vergunningen in te dienen voor evenementen en buurtacties.
- Het CDA wil een eenvoudig subsidiebeleid voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. Een subsidiecoördinator kan daarbij helpen.
- Wanneer dorpen pleiten voor multifunctionele centra, dan ondersteunen we deze initiatieven actief.
- Het CDA is voorstander van het koesteren van typische dorpsgezichten.
- Renovatie van wijken en groot onderhoud moeten niet uitgesteld worden.
- Voor het welzijn van jongeren in de wijk of dorp vinden wij het belangrijk dat zij daar een eigen ruimte hebben. En dat er bij dit totstandkomingsproces een duidelijke rol voor hen is weggelegd.
- Meer vaart moet gemaakt worden met Waterfront Drachten (waterrijke toegangspoort). Een stadsstrand op de plek zandwinplas Jansma is een begin.
- De bestaande vaargeul Hooidamsloot-De Veenhoop-Drachten moet op te smalle plekken lokaal verbreed worden (nu onveilig door brede duwbakvaart).

Wonen

Door een groot tekort aan woningruimte en de hoge woningprijzen, is het moeilijk en voor een grote groep zelfs onmogelijk, om een betaalbare woning te vinden. Het CDA wil dat er gewerkt wordt aan creatieve oplossingen voor deze problematiek. We denken dan aan het bouwen van tijdelijke wooneenheden, leegstaande kantoren/gebouwen geschikt maken voor wonen en/of plekken creëren voor tiny houses. Het CDA gaat zich inzetten voor het verkorten van de tijd die nodig is om woningbouw te realiseren in Smalingerland op terreinen die daarvoor geschikt zijn.

- Het CDA wil een actieplan voor de bouw van 500 woningen bovenop het aantal van 1070 woningen dat staat in 'Omgevingsgerichte Woonvisie met woningbouwprogramma Smalingerland 2020-2025'.
- Het CDA wil dat 25% van de nieuwe woningen in aanmerking komt voor de sociale huur in de komende raadsperiode.
- De plekken in Drachten die verwaarloosd zijn, bijvoorbeeld Zuiderdwarstraat, Eikesingel, Burgemeester Wuiteweg (leegstand vervangen door woningbouw)., worden in deze raadsperiode écht aangepakt.
- Ouderen die een seniorenwoning nodig hebben, moeten kunnen blijven wonen in eigen wijk of dorp.

- Het CDA wil in de dorpen woningbouw mogelijk maken.
- Initiatieven voor circulaire woningbouw worden actief gestimuleerd.
- De gemeente geeft ruimte voor zelfbouw, het zogenaamde particulier opdrachtgeverschap.

Veiligheid

Het CDA vindt het een basisvoorwaarde voor goed wonen en werken in een gemeente dat mensen zich in Smallingerland thuis, geborgen en veilig voelen. Wij richten ons in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer en het veiligheidsgevoel in de samenleving, zoals ondermijning en woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast en een veilige schoolomgeving.

- In de wijken en dorpen moeten wijkagenten als ogen en oren van de buurt ook daadwerkelijk aanwezig en benaderbaar zijn in de buurt.

De softe houding in Nederland tegen drugs heeft georganiseerde misdaad vrij spel gegeven. Het CDA wil een harde lijn tegen de ondermijning van de rechtstaat, illegale hennepplantages en witwaspraktijken.

- Het CDA wil geen nieuwe coffeeshops in de gemeente Smallingerland, ook niet bij sluiting van een bestaande.
- Uiteindelijk streeft het CDA naar een drugsvrije gemeente in 2030. Alles wat daar aan kan bijdragen zal het CDA steunen: geen experimenten met gelegaliseerde wietteelt, optreden tegen growshops waar kweekmaterialen voor wiet worden verkocht.

Drugs en criminaliteit gaat vaak hand in hand. Jongeren kunnen al jong in de problemen raken. Het is zaak om vroegtijdig de jongeren te helpen hun leven weer op de rails te krijgen. Het CDA is niet voor wegstappen maar helpen en waar nodig ingrijpen. Wanneer het zover is dat jongeren veelplegers zijn geworden zijn ze vaak diep in een wereld van criminaliteit verzeild geraakt.

- Op de Kaden moet het veilig zijn bij het uitgaan. Het CDA is voor cameratoezicht en zo nodig moet preventief gefouilleerd kunnen worden.
- In 2019 is De Drift/Torenstraat al geregistreerd als 'gevaarlijkste weg' van Friesland. Het wordt hoog tijd dat een goed actieplan wordt uitgevoerd.
- De wegen in Smallingerland moet meer getoetst worden aan het principe duurzaam veilig. Snelheidsbepalende maatregelen moeten meer toegepast worden en waar dit niet voldoende is moeten (structurele) snelheidscontroles plaatsvinden.

Bereikbaarheid

Voor werken en participatie in de samenleving zijn goede vervoersmogelijkheden een voorwaarde. Voor korte afstanden is de fiets een aantrekkelijk, schoon en gezond vervoermiddel. De auto blijft een belangrijk vervoermiddel voor de meeste inwoners. Het CDA wil voldoende parkeerplaatsen. Drachten is de grootste plaats van Nederland zonder spoorwegstation. Met de Lelylijn moet daar verandering in komen. Samen met provincie Fryslân wordt bij de regering gelobbyd voor deze spoorverbinding met Groningen, Zwolle en de Randstad. Hoewel de komst van de Lelylijn een kwestie van lange adem is, kan nu al nagedacht worden over een visie op de stad. Immers het bestuur moet tijdig kunnen inspelen op de gewenste en ongewenste gevolgen van de Lelylijn op Drachten en omgeving.

- Het CDA wil het fietsen in Smallingerland veiliger en comfortabeler maken door in samenspraak met bewoners een verbeterplan fietsen te maken.
- In het centrum van Drachten moet meer opgetreden worden tegen het fout stallen van fietsen.
- Het CDA wil kwalitatief goede parkeerterreinen.
- Bij de ruimtelijke ordening moet rekening gehouden worden met de mogelijke komst van de Lelylijn. Bepaal de plek waar een prachtig station gebouwd kan worden met voldoende voorzieningen en huizen.

Cultuur en kunst

Het CDA vindt het belangrijk dat iedere bewoner toegang heeft tot plekken waar kunst en cultuur tot leven komen. Daarom is het belangrijk dat er laagdrempelige voorzieningen voor de beoefening van de (amateur)kunst zijn en dat deze voorzieningen financieel worden ondersteund door de gemeente. Culturele instellingen moeten echter niet volledig afhankelijk zijn van overheidssteun. Omdat de gevolgen van corona voor de cultuursector groot zijn geweest, is een impuls van gemeente, provincie en rijk wel nodig. Het is positief dat de lokale kunst- en cultuurgezelschappen na het coronatijdperk weer aan de gang kunnen. Naast de culturele verrijking dragen deze activiteiten ook bij aan het gemeenschapsgevoel en het verminderen van eenzaamheid. Het gemeentebestuur ondersteunt in het cultuurbeleid de maatschappelijke partners, zoals scholen, de bibliotheek en het Museum Dr8888.

- In het kader van 100 jaar De Stijl in het jaar 2022 krijgt de Torenstraat en omgeving die gekenmerkt zijn door De Stijl een facelift, waarbij ook de verkeersveiligheid aandacht krijgt.
- De Lawei krijgt een groot bedrag aan subsidie en moet in ruil daarvoor laagdrempelig zijn en toegankelijk zijn voor mensen met een kleine beurs.
- Het CDA vindt dat de cultuurbeleving bevorderd moet worden. Laat bewoners die nog nooit in de Lawei geweest zijn eenmalig kennismaken door middel van een gratis voorstelling.
- Het CDA is voor een intensieve samenwerking tussen schouwburg, bibliotheek, museum, poppodium Iduna en cultuurcafé en stimuleert gezamenlijke planvorming.

3. Een eerlijke en duurzame economie

Het CDA wil werk maken van een eerlijke en een duurzame economie. De gemeente trekt gezamenlijk op met lokale ondernemers op het gebied van duurzaamheid, werkgelegenheid en scholing. Eerlijk ondernemerschap kenmerkt zich door zich bewust te zijn van de impact op de omgeving. Het CDA wil de verduurzamingsopgave betaalbaar en behapbaar voor de inwoners uitvoeren.

Werk en zingeving

Het CDA vindt dat iedereen de mogelijkheid moet hebben voor betaald werk. Werk zorgt voor inkomen, zelfontplooiing en sociale contacten. Daarom zetten wij maximaal in op het voorkomen van werkloosheid. Mensen die in de bijstand zitten en weinig perspectief hebben op een reguliere baan, helpen we met een lokale basisbaan met taken die een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid van wijk of dorp. Iedereen telt bij het CDA, dus zijn we voor een inclusieve arbeidsmarkt.

- Voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden samen met partners (bijvoorbeeld Caparis, ondernemers en onderwijsinstellingen) innovatieve plannen ontwikkeld. Mensen die naast werkloosheid te maken hebben met andere problematiek worden ondersteund door één regisseur.
- Het CDA wil dat er lokale samenwerking is tussen gemeente, bedrijfsleven en onderwijs (lokale driehoek) op basis van wederkerigheid. Dan kunnen er afspraken gemaakt worden met betrekking tot investeringen in opleidingen, werkgelegenheid voor mensen met een beperking, verkrijgen van voldoende stage- en leerplekken en investeringen in innovatie en duurzaamheid.
- Samen met de winkeliersvereniging maakt het gemeentebestuur zich sterk om het winkelcentrum van Drachten aantrekkelijk te houden en leegstand te voorkomen. Het wordt hoog tijd dat de aanpak van het Noordoostelijk deel van het winkelcentrum na 20 jaar plannenmakerij nu gestalte krijgt.
- Asielzoekers moeten meer mogelijkheden krijgen voor (vrijwilligers)werk.
- De plannen voor het Raadhuisplein moeten nu voortvarend aangepakt worden (autovrij en een aantrekkingskracht als de 'huiskamer van Drachten'). In komende raadsperiode gereed.

Vestigingsklimaat

Het CDA staat voor een goed vestigingsklimaat en wil een gastvrije gemeente zijn voor alle ondernemers.

Het CDA koestert het Innovatiecluster, een groep van samenwerkende organisaties, waaronder Philips en Quadiant, die zorgen voor hoogwaardige werkgelegenheid, innovatie en onderzoek. Het CDA wil dat kansen benut worden voor een goede arbeidstoekomst voor de jeugd en zet in op acquisitie met als speerpunten de innovatieve techniek en nieuwe bedrijven op het gebied van duurzaamheid en de energietransitie.

- Het CDA wil het acquisitiebeleid inzetten op 'Drachten innovatiestad'.
- Formuleren van en uitvoering geven aan actief wervingsbeleid gericht op nieuwe ondernemer.
- Het CDA wil het lokaal kopen van producten en diensten bevorderen. Dat is duurzaam en goed voor de plaatselijke middenstand.
- Bij het aanbestedingsbeleid worden opdrachten zoveel mogelijk afgestemd op de expertise en capaciteit van het lokale Midden- en Klein Bedrijf (MKB).
- De gemeente geeft meer ruimte voor startende ondernemers door minder bureaucratie. Bestemmingsplannen worden gescand op onnodig beperkende regels.
- Er moet één aanspreekpunt zijn bij de gemeente voor ondernemers voor het traject van vergunningaanvragen.

Onderwijs

Goed onderwijs is de basis voor de toekomst van het kind. Het CDA ondersteunt de pluriformiteit met betrekking tot onderwijsinstellingen, want daardoor hebben ouders met hun kinderen meer keuzevrijheid. Het CDA zet in op de driehoek ondernemers, onderwijs en overheid om gezamenlijk te komen tot innovatieve plannen die bijdragen aan goed onderwijs.

Veel jongeren vertrekken uit de gemeente als ze gaan studeren. Smallingerland is geografisch geschikt voor afdelingen van de hogescholen in Leeuwarden en Groningen.

- Het CDA wil de komst van hoger onderwijs in Smallingerland stimuleren.

Land- en tuinbouw

Er wordt veel gevraagd van de agrarische sector in deze tijd. De stikstofmaatregelen en daarnaast de veenweideproblematiek hebben veel impact op de bedrijfsvoering. Het CDA komt op voor de belangen van de boeren. Bij het beleid voor het landelijk gebied worden de landbouworganisatie intensief betrokken. Ruimte moet worden gegeven aan het veranderingsproces van de land- en tuinbouw en noodzakelijke schaalvergroting. Daarbij worden duidelijke kaders gegeven met betrekking tot landschap, biodiversiteit, duurzaamheid en milieu.

- Agrariërs worden geholpen bij het opzetten van een duurzame bedrijfsvoering.
- Vertrekkende agrariërs uit de Hegewarren moeten gecompenseerd worden, zodat ze elders goed kunnen blijven boeren.

Duurzame energie

De overgang van fossiele energie naar duurzame energie vergt veel van de samenleving. Het CDA vindt het draagvlak van bewoners essentieel bij alle maatregelen. Het CDA is tegen zonneparken in weilanden en natuurgebieden. Zonnepanelen op gebouwen en op parkeergarages wordt nog meer aangemoedigd. De capaciteit van het elektriciteitsnet moet groot genoeg zijn voor de overgang naar de opwekking van duurzame energie en het gebruik van de elektrische auto. Alternatieven voor aardgas worden gebruikt in nieuwe woningen.

- Het CDA is tegen gaswinning in Smallingerland en wil dat het gemeentebestuur lobbyt in Den Haag om te stoppen met gaswinning en gasboringen.
- Het CDA is voor stimulering van kleine windmolens (Groninger molen) op boerenerven.
- Geothermische energie wordt gestimuleerd waar dat goed toegepast kan worden (b.v. bij het nieuwe zwembad)

Recycling

Het CDA kiest voor een afvalbeleid, waarin hergebruik van materialen als glas, plastic, papier, elektrische apparaten en textiel voorop staat. Bij de keuze welke manier van inzamelen het meest effectief en voordelig is, willen wij bewoners, bedrijven en organisaties betrekken. Het is eenzijdig om alleen te sturen op verminderen van de hoeveelheid restafval. Immers het laten betalen voor de hoeveelheid restafval leidt tot illegaal storten. De motivatie van bewoners voor scheiding van afval wordt bevorderd door een eenvoudig scheidingssysteem en duidelijke informatie.

Waterberging

Waterberging door voldoende waterpartijen en drainage is belangrijk om grondwateroverlast in de wijken in Drachten tegen te gaan. Vermindering van verharde terreinen helpt daarbij en vergroening maakt de wijken ook aantrekkelijker en gezonder.

Onderhoud en groen

Het onderhoud van straten en het groen in stad en dorp moet geen sluitpost zijn op de begroting. Het maaibeeld houdt rekening met groei van wilde bloemen waar bijen en andere insecten van profiteren. Verwaarlozing van de openbare ruimte wordt echter tegen gegaan. Tegen zwerfvuil wordt adequaat opgetreden.

- Het CDA omarmt leuke initiatieven zoals pluktuinen op diverse plaatsen in Smallingerland.

4. Zorg voor elkaar

De zorg voor elkaar is het fundament onder onze samenleving. We dragen samen de verantwoordelijkheid voor een rechtvaardige samenleving waarin iedereen mee kan doen en ieder mens telt. Het CDA zet in op samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid.

Gezondheidszorg

Het ziekenhuis Nij Smellinghe is belangrijk voor de regio. Het CDA kiest voor minder marktwerking en meer samenwerken als basis voor de zorg in de gemeente en regio. In de wijk willen we dat de eerstelijnszorg zoveel mogelijk als één team functioneert. Vertrouwen in de zorgprofessional staat daarbij voorop.

Zorgzame samenleving

Het CDA kiest voor een samenleving waarin het gezin en de familie de hoeksteen vormen. De aandacht binnen het gezin en familie is essentieel en kan niet goed vervangen worden.

- Mantelzorgers hebben het soms zwaar en daarom vindt het CDA ondersteuning door respijtzorg en dagopvang belangrijk.
- Er kunnen problemen zijn binnen het gezin die ondersteuning vereisen. Bij gezinnen met meervoudige en complexe problemen wil het CDA een aanpak met één plan voor het gezin waarbij de coördinatie plaatsvindt door één regisseur voor het hele gezin.

Het CDA zet zich actief in voor armoedebestrijding. Armoede kan samengaan met isolement, eenzaamheid en kan de oorzaak zijn van andere problematiek als leerachterstand van kinderen en vervreemding van de maatschappij.

- Het CDA wil een verbinding van alle organisaties die zich bezighouden met de bestrijding van armoede.
- Inclusiviteit van de samenleving betekent voor het CDA onder andere dat sport mogelijk moet zijn voor alle jongeren.
- Ook volwassenen die zelf niet een sportlidmaatschap kunnen betalen moeten steun krijgen. Daarom wil het CDA dat het Sportfonds Smallingerland dat zich daarvoor inzet, voldoende middelen krijgt.
- De gemeente stimuleert de organisatie van een burendag.
- Kerken kunnen betrokken worden bij de strijd tegen armoede en vereenzaming.
- Het CDA staat voor gemeenschapsdenken, niet voor het denken vanuit de gemeente.

Sociale zorg

De gemeente heeft steeds meer taken gekregen binnen het sociaal domein. De centralisatie vanuit de rijksoverheid is vaak gepaard gegaan met bezuiniging. Het CDA wil uitgaan van het benutten van de eigen kracht van mensen: niet uitgaan van wat mensen niet kunnen, maar van wat mensen wel kunnen. Het is belangrijk dat zorgverleners samen werken aan een oplossing die passend is bij de situatie van de mensen (maatwerk).

Eenzaamheid komt voor in alle leeftijdscategorieën. Het bevorderen van een sociaal netwerk werkt preventief tegen eenzaamheid. De oorzaken van eenzaamheid zijn echter divers: psychische problemen, verlies van een relatie, pestgedrag, werkloosheid, armoede, immobiliteit etc. Bestrijding van ernstige vormen van eenzaamheid kan alleen als de oorzaken in ogenschouw genomen worden.

- Het CDA promoot het bij elkaar brengen van alle organisaties met initiatieven om de eenzaamheid te bestrijden om samen te leren en te stimuleren (Week van de Eenzaamheid).
- Bij de zorg wordt gestuurd op wat nodig is en niet zo zeer op budget. Daardoor kan doelgericht gewerkt worden en is het beleid efficiënter.

- Inkomensafhankelijke WMO-voorzieningen zijn nodig om de WMO te behappen en betaalbaar te houden.
- Er moet ruimte zijn voor nieuwe initiatieven (zorgexperimenten) door samenwerkende partijen.
- Het CDA vindt dat gekozen wordt voor WMO-voorzieningen die het meest geschikt zijn voor de persoon. Ouderen hebben bijvoorbeeld vaak meer baat bij een elektrische fiets dan een scootmobiel (maximaal mobiel blijven).
- Het CDA wil dat de gemeente er weer voor zorgt dat de keukengesprekken weer de oorspronkelijke aandacht en inhoud krijgen.